

Vejen til fred på buddhistisk vis

Af Lakha Lama (september 2002), oversat af Pia Kryger.

Foto: Robert V. Ruggiero

I den buddhistiske filosofi er vor tidsalder beskrevet som katastrofernes tid. Forklaringen ifølge de gamle buddhistiske skrifter er, at det menneskelige sind i denne tid er domineret af ubegrænset begær, der fører til aggressioner og had. Det fører til ignorance overfor den globale harmoni. Disse faktorer: begær, aggression og ignorance kaldes i den buddhistiske filosofi De Tre Rodgifte.

Det er min opfattelse, at de fleste af verdens førende politikere baserer deres politik på ubegrænset begær, og ikke på etik og moral.

Når vi ikke begrænser vores begær ved at værdsætte vores liv, og hvad vi har, får vi en konstant følelse af et behov for mere.

Vi skaber mange tekniske hjælpemidler, og mange af dem hjælper samfundet, men der er også en del af den teknologiske udvikling, der har til formål at ødelægge den menneskelige harmoni og naturen. De fleste nationer bruger mange penge på våben. Spørgsmålet er, hvad vi opnår ved våbenmagt? Behovet for våben er baseret på angst, det er ikke baseret på sand menneskelig magt.

Det, man i stedet kan gøre, er at bruge tilsvarende ressourcer på at opbygge venskaber med andre nationer. Så har man ikke brug for så store magtmidler for at true hinanden. Man kan dele og udveksle mere, og det vil gøre landet rigt. Jeg tror på, at det er den eneste udvej.

Trusler

Trusler er et værktøj til at undertrykke andre personer eller nationer for at få dem til at bøje sig for den magt, der ligger bag truslen. Det skaber mere had, vrede og hævnfølelse hos modparten, der vil være besat af tanken om, hvordan man kan tage hævn direkte eller indirekte. Den form for processer i sindet er det meget vanskeligt at slå ned med våben.

De, der truer andre, føler måske selv, at de er højerestående og magtfulde, men samtidig er de domineret af mange former for angst og spekulationer. Når man bruger magt til at true andre, tvinger man de andre til at lære brugen af de samme metoder. Når man ser, at andre opbygger deres magt, føler man sig selv truet. Der er ingen fredsfyldt cirkulation i denne proces.

Når det menneskelige sind er domineret af had og aggressioner, bliver fokus rettet mod at tage hævn på en synlig eller usynlig måde. Det kaldes terror. Begrebet terror har mange planer. På det ordinære plan kan forældre for eksempel true et barn, og prøve at dominere det, hvilket skaber had og aggressioner overfor forældrene, og barnet terroriserer forældrene. Det er ikke altid en fysisk handling, men mere en form for psykologisk terror mellem parterne.

Det er forskelligt, hvordan man opfatter en trussel udefra. Det er mit indtryk, at man i Vesten mest føler, at en trussel udefra rammer nationen, demokratiet og den personlige frihed. I Østen har man en lidt anden opfattelse. I Tibet, hvor jeg kommer fra, føler vi at truslen fra Kina først og fremmest er rettet mod vores kulturelle identitet og religion. Det tibetanske navn for de kinesiske kommunister er: "*Den-da*" = "*fjende for religionen*".

Kommunisterne opfatter religionen og kulturen som en trussel. Derfor ødelægger de mange religiøse værdier som klostre, gamle skrifter og symboler og forbyder den religiøse praksis. Mao Tse-tung sagde direkte til H.H. Dalai Lama: "*Religion er gift*".

Men for det tibetanske folk er religion den vigtigste næring for deres åndsliv og kulturelle identitet, og derfor blev det, som kineserne kalder en "*befrielse*", til en invasion og trussel mod tibetanerne. Fra kinesisk side valgte man at ignorere det tibetanske folks ønsker om at bevare deres kultur og religion, og maoisterne brugte magt og vold for at påtvinge et nyt styre i Tibet.

Jeg tror, at man i Mellemøsten opfatter en trussel udefra som værende imod deres religion og kultur, hvilket er meget essentielt for dem. Når et folk føler sig truet på deres dybeste livsværdier, vil de samle sig og gå imod denne trussel. Det tibetanske folk har, takket være den buddhistiske tro og H.H. Dalai Lama's indsats, formået at gå imod besættelsesmagten uden anvendelse af vold, men det er desværre ikke så almindeligt i verden. Værdien af den kulturelle identitet er for mange folk mere værdifuld end deres personlige liv, derfor er mange villige til at ofre deres liv, hvis de føler, at deres dybeste kulturelle og religiøse værdier er truet.

I gamle dage brugte man i krig den menneskelige kapacitet til at vinde over en fjende ved konfrontation, mand til mand. Der var selvfølgelig mange ofre og ødelæggelse på slagmarken. Nu om dage er krigsførelse blevet mere teknisk. Først opbygger man det tekniske krigsudstyr for at beskytte sin egen nation, senere bliver denne udvikling brugt til at true andre nationer. Det får

andre nationer til at opruste deres tekniske krigsudstyr, for at kunne konfrontere truslen og undertrykkelsen. Der er tilsyneladende større tillid til de tekniske faciliteter og mindre til den menneskelig styrke og mod. Truslen fra de teknologiske våben er ikke alene rettet mod lederne og militære mål, men i langt højere grad mod den uskyldige civilbefolkning. Truslen og angsten ved en konflikt findes ikke kun i en afgrænset krigszone, men i hele verden.

Jeg tror, at mindst 90% af verdens befolkning ønsker at leve et fredfyldt liv uden krig, og at have mulighed for at klare deres eget liv. Krigsmiljøet er værre end naturkatastrofer. Det ødelægger mange menneskers liv og ejendele, og især ødelægger det håbet og glæden i hverdagen.

Spørgsmålet er, hvad man opnår ved krig? Selvom man slår et menneske fysisk ihjel, vil de tunge følelser af had og aggression stadig ligge i miljøet og sprede sig til andre mennesker. Det betyder, at der vil være en endeløs konflikt og krig.

Den sande menneskelige magt

Magt er meget baseret på penge, våben og alliancer. Det er sjældent man ser den sande menneskelige magt. Jesus, Buddha og Gandhi havde sand menneskelig magt og værdighed. De havde en sand forståelse for de menneskelige behov, og var ikke afhængige af nogen materiel støtte og magtfulde allierede: Deres kraft var baseret på ikke-vold, der forbinder sig til hjertet. Derved havde de meget at dele og intet at tabe.

Jeg opfatter H.H. Dalai Lama som en sand menneskelig leder, der tager initiativ til at skabe fred i sit eget samfund og i omverdenen med sin dybe ikke-volds-filosofi. Efter min mening, er hans menneskelige værdighed ikke baseret på hans magt og ejendele. Som han siger: "*Jeg er en simpel buddhistisk munk*", og jeg ved, at han lever meget enkelt.

Han gør sit bedste for at undgå menneskeskabte katastrofer, derfor er han fokuseret på at løse uoverensstemmelser gennem dialog og på at undgå at skade den menneskelige harmoni. Selvom den tibetanske sag i et halvt århundrede har været meget kompliceret, opgiver Dalai Lama ikke muligheden for at få dialog med de kinesiske myndigheder. Hvis han var voldeligt indstillet, er jeg sikker på, at han kunne bruge sin kapacitet og position til at skabe megen terror.

I 1960 var der en tibetansk guerillaorganisation i Mustang i Nepal, der terroriserede kineserne i Tibet. De var støttet af CIA. Men i slutningen af 1960 traf H.H. Dalai Lama den faste beslutning at nedlægge den guerillaorganisation uden at lade sig ryste af, hvor mange tibetanere der var imod denne beslutning. Selvom der blandt tibetanerne var meget had mod kineserne, opfattede H.H. Dalai Lama det ikke som en løsning for Tibet at bruge terror og vold. I den periode var jeg selv parlamentsmedlem i den tibetanske eksilregering, så jeg kan bevidne, at der fra officiel tibetansk side blev grebet ind mod enhver form for vold. Jeg tror fuldt og fast på, at ikke-vold er meget mere magtfuldt end vold.

Ignorance

Vi har brug for ledere som H.H. Dalai Lama i verden, så vi ikke bliver ignorante overfor den menneskelige harmoni. Vi er meget opmærksomme på politik, økonomi og teknologisk udvikling, og kommer ofte til at ignorere den dybere menneskelige harmoni og naturen omkring os. Når man "har dollars i øjnene", ser man ikke på et træs skønhed og værdi i naturen, men kun på den

kommercielle værdi, det fældede træ kan give, og på samme måde med jordens øvrige ressourcer. Man skaber således et disharmonisk forhold mellem det menneskelige samfund og naturen. Vi mister balancen mellem pengenes værdi og den menneskelige harmoni. Ignorance kommer af ubegrænset begær, der får os til kun at se, hvad vi selv har brug for, og gør os blinde for, hvad vi ødelægger. Ens eget behov forekommer mere betydningsfuldt, så man vælger at ignorere konsekvenserne.

Balance

Den menneskelige krop har brug for balance mellem elementerne. For at bevare den balance, må sindet også være i balance. Det har meget at gøre med balancen mellem begær og tilfredshed.

I naturen er elementernes indbyrdes balance meget vigtig. På grund af vores teknologiske udvikling skabes forurening, der gør det svært for naturen, at bevare balancen. Det forårsager naturkatastrofer. Mange mennesker lider ved naturkatastroferne, og det er forfærdeligt, men også andre af naturens væsener lider; mikroorganismer, insekter, fugle og dyr har hver især deres vigtige funktion for at opretholde balancen i naturen.

Hvis vi bliver ved med at være ignorante overfor forureningen, er det muligt, at der i fremtiden også kommer naturkatastrofer i forbindelse med olieudvinding. Jeg føler, at der er en stor risiko for, at den kommende generation bliver konfronteret med mange katastrofer.

Dialog

Når vi taler om dialog, fokuserer vi meget på den ydre dialog mellem mennesker, ledere eller nationer. Men der er flere former for dialog; En vigtig dialog er vores indre dialog med os selv. Vi må i dialog med os selv for at blive opmærksom på, hvad vi selv er årsag til.

Det er en god ide, at bestræbe sig på at opnå klarhed i forhold til hvor meget ens udtryk og handlinger gavner eller skader. Hvor mange fjender og hvor mange venner skaber man? Når vi har en indre dialog, opnår vi et vist niveau af etik og moral. Det giver grobund for en mere konstruktiv dialog med andre, baseret på forståelse. Derved kan man undgå at være 100% fokuseret på, hvad man selv får. Der vil være balance mellem, hvad man kan få, og hvad man kan give.

Sandheden er, at vi mennesker har brug for hinanden for at opnå mere harmoni i verden. Østen og Syden har brug for Vesten og Norden, og omvendt.

Formålet med dialog er først at forstå hinanden og så at finde et punkt, begge parter kan enes om. Den form for dialog giver et tilfredsstillende resultat.

For at nå målet, er det vigtigere at man er i stand til at dele, end at man kan bruge magt. Berlinmuren faldt med dialog, ikke med krig. Gennem dialog kan en lille mus redde en stor elefant. Hvis elefanten er fanget i et net, kan musen gnave nettet over. Man skal ikke undervurdere sine evner til at bidrage til at skabe en konstruktiv dialog på verdensplan, selvom man er en lille nation.

Hvis vi ønsker at opnå sand fred i verden, vil det aldrig komme fra krig og trusler. Den eneste måde at opnå fred er gennem en dybere dialog og vilje til at dele.

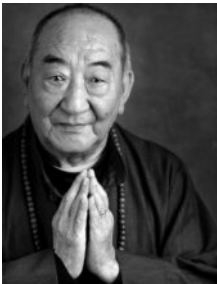
Den buddhistiske livsfilosofi

Buddhismen er ikke baseret på at få flere folk til at blive buddhister. Den buddhistiske filosofi er ganske enkelt et værktøj til at udvikle indre værdier og harmoni.

Min personlige oplevelse er, at jeg som 7-årig måtte flygte uden mine forældre fra Østtibet til Centraltibet på grund af den kinesiske invasion. Siden da har jeg aldrig set mine forældre. I 1959 invaderede Kina også Centraltibet, og som 17-årig flygtede jeg til Indien. Jeg kom ind i en fremmed kultur med et andet sprog og mentalitet. I 1963 blev jeg ramt af tre livsfarlige sygdomme samtidig: malariafeber, tuberkulose og meningitis, senere fik jeg diskusprolaps; jeg var på dødsgrænsen.

Gennem hele mit liv har jeg aldrig følt elendighed eller selvmedlidenhed, selvom jeg gennemgik mange hårde oplevelser. Jeg forblev i min indre harmoni. Jeg var i stand til at tage livets udfordringer på en afslappet måde og værdsætte min indre menneskelige værdi. Derved har jeg opnået fred i sindet uanset de ydre omstændigheder. Den gave fik jeg fra den buddhistiske filosofi, der lærer os at give slip på fortiden, leve i nuet og skabe en bedre fremtid.

Jeg ønsker, at alle fredselskende mennesker vil forenes i ønsket om fred. Der er brug for en forenet indsats i verden.

Lakha Lama, født Thupten Dorjee i Tibet i 1942, blev som 5-årig udpeget som spirituel leder for rundt regnet 100.000 indbyggere i Øst Tibet. I 1959 flygtede han til Indien og kom til Danmark i 1976, hvor han bosatte sig og stiftede familie.

Med udgangspunkt i grundlæggende menneskelige behov deler Lakha Lama dharmen og sine budskaber på en helt særlig og enkel facon, der gør filosofien og metoderne tilgængelig for alle.

Igennem sine mange humanistiske og tværkulturelle aktiviteter har Lakha Lama fået flere tusinde følgere indenfor Skandinavien og i den øvrige verden. Som en af hans svenske følgere udtaler: *"Lakha Lama er for Skandinavien og mange tibetanere, hvad H. H. Dalai Lama er for verden"*.

Simply Sharing

Dette materiale er frit stillet til rådighed af foreningen Simply Sharing, hvis eneste formål er at dele dharmen frit tilgængelig for alle gennem undervisningsmateriale, der er baseret på den enkle formidling, der er udsprunget af Lakha Lamas lange liv i Danmark, hans mange tværkulturelle aktiviteter i Skandinavien, og hans virke i mødet mellem det nordiske og den tibetanske filosofi. Hvis du ønsker at støtte dette formål kan du læse hvordan på foreningens hjemmeside; www.simplysharing.org.